

Am@tör - Astronomen

Nr 64 • 2/2002 • Årg 13

<http://hem.passagen.se/nrkastro/index.htm>

Accepterar du att själv hämta AmatörAstronomen via vår hemsida?

Meddela detta genom att sända ett brev till sven.mardh@telia.com

I och med att Föreningstjänstens tryckeri mer eller mindre har försvunnit kommer vi inte längre att kunna trycka vårt medlemsblad på samma sätt som förut. Därför är det viktigt att så många som möjligt hämtar hem AmatörAstronomen via Internet. Denna kan sedan läsas med hjälp av gratisprogrammet Acrobat Reader, som finns att tanka ned på www.adobe.se

Komet LINEAR blir synlig igen

Komet LINEAR (C/2000 WM1) har nu varit nere på södra stjärnhimlen och vänt norrut igen. Under andra hälften av februari blir den åter synlig från våra breddgrader. Tyvärr har den blivit något ljussvagare, men bör fortfarande gå att hitta med hjälp av en fältkikare.

För en kort tid sedan hade kometen ett utbrott och dess magnitud steg med

ungefär två enheter. Om denna ljusökning håller i sig innebär det att magnituduppgifterna nedan måste justeras. I början av mars ska då kometen nå en magnitud på runt 6 till exempel. Tyvärr är kometer inte att lita på, så den kan lika gärna bli ljussvagare igen.

I början av mars går det också att observera kometen på en mörk himmel

igen, då den syns innan den nautiska gryningens början.

Kometens banelement (enligt MPC) kan vara till hjälp för alla med astronomiprogram på sin dator: T 2002 jan 22,6734 TT, q 0,555330, e 1,000262, peri 276,7731, nod 237,8958, incl 72,5520. Epok 2000.

Efemerid, uträknad med TheSky:

Datum kl 00	RA (2000)	Dekl (2000)	Stjärn- bild	Avst. Jorden	Avst. Solen	Elong.	Magni- tud	Upp- gång	Kulm i syd	Ned- gång	Anmärkning
Feb 11	19h31,1m	-37°37'	Sagittarius	1,183	0,705	37°	6,4	-	-	-	Und. horisonten
Feb 16	19h27,7m	-33°27'	Sagittarius	1,205	0,776	40°	6,8	-	-	-	Und. horisonten
Feb 21	19h25,8m	-29°19'	Sagittarius	1,219	0,852	44°	7,2	07.32	09.17	11.01	
Feb 26	19h24,6m	-25°13'	Sagittarius	1,229	0,931	48°	7,6	06.11	08.56	11.41	
Mar 1	19h24,0m	-22°46'	Sagittarius	1,232	0,979	51°	7,9	05.31	08.44	11.56	
Mar 6	19h23,2m	-18°43'	Sagittarius	1,236	1,060	56°	8,2	04.33	08.23	12.13	1°S om ρ 1 Sgr
Mar 11	19h22,2m	-14°41'	Sagittarius	1,237	1,142	60°	8,5	03.40	08.02	12.25	3°N om ρ 1 Sgr
Mar 16	19h20,8m	-10°40'	Aquila	1,238	1,224	65°	8,8	02.49	07.41	12.33	
Mar 21	19h18,9m	- 6°39'	Aquila	1,237	1,305	71°	9,1	02.00	07.20	12.39	4°SO om λ Aql
Mar 26	19h16,3m	- 2°39'	Aquila	1,238	1,385	76°	9,4	01.12	06.58	12.44	3°NO om λ Aql
Apr 1	19h12,1m	+ 2°06'	Aquila	1,241	1,480	82°	9,7	01.17	07.34	13.51	3°SV om δ Aql
Apr 6	19h07,6m	+ 6°02'	Aquila	1,246	1,558	87°	9,9	00.22	07.10	13.53	5°NV om δ Aql
Apr 11	19h02,1m	+ 9°54'	Aquila	1,255	1,636	92°	10,1	23.31	06.44	13.54	4°S om ζ Aql
Apr 16	18h55,5m	+13°39'	Hercules	1,268	1,713	97°	10,4	22.37	06.18	13.56	2°V om ζ Aql
Apr 21	18h47,7m	+17°15'	Hercules	1,287	1,789	102°	10,6	21.41	05.51	13.57	5°NV om ζ Aql
Apr 26	18h38,9m	+20°38'	Hercules	1,312	1,864	106°	10,8	20.42	05.22	13.59	
Maj 1	18h29,1m	+23°44'	Hercules	1,343	1,938	110°	11,0	19.39	04.53	14.03	
Maj 6	18h18,4m	+26°33'	Hercules	1,380	2,012	114°	11,2	18.32	04.23	14.09	3°SO om o Her
Maj 11	18h06,9m	+29°01'	Hercules	1,425	2,084	117°	11,5	17.16	03.51	14.23	1/4°V om o Her

Ikeya-Zhang blir en härlig vårkomet

En av vårens stora begivenheter på himlen ser ut att bli den nyupptäckta kometen Ikeya-Zhang (C/2002 C1). Prognosen just nu säger att den når 4:e magnituden (synlig för blotta ögat) i mars-april och kommer att stå bra till för observationshungriga nordbor, även om vinkelavståndet till Solen kommer att vara litet under mars.

Kometen upptäcktes i Cetus (Valfisken) den 1 februari nästan samtidigt av Kaoru Ikeya i Shizuoka, Japan, och Daqing Zhang i Henan, Kina. Ikeya använde sig av ett 25-cm (10-tum) spegelteleskop och Zhang ett 20-cm (8-tum) dito vid upptäckten. Kometen

var då 8,5 i magnitud, 3 bågminuter i diameter och saknade svans.

Kaoru Ikeya, 58 år, är en veteran på området. Mellan 1963 och 1967 upptäckte han fem kometer. En av dem var den berömda Ikeya-Seki från 1965, en av det århundradets ljusaste. Ikeya leder firman Ikeya Optical Lab, som för teleskopspeglar.

Amatörastronomens red. tycker att det är skönt att för en gångs skull slippa det utslitna namnet LINEAR på ännu en komet. Det märks att amatörer fortfarande kan uträtta ett och annat i detta robotteleskopens tidevarv. En eloge till paret Ikeya & Zhang!

I april-maj kommer C/2002 C1 relativt nära Jorden och rör sig därför snabbt på himlen. I och med att banelementen ännu är preliminära är det troligt att nedanstående efemerid slår lite fel ju längre fram vi kommer i tiden. I ett kommande nummer av Amatörastronomen kommer därför en uppdatering.

Kometens banelement (enligt MPC) efter åtta dagars observationer: T 2002 mar 18,9118 TT, q 0,510190, e 1,0, peri 34,2075, nod 93,2016, incl 28,1176. Epok 2000.

Efemerid, uträknad med TheSky (med ovanstående reservationer):

Datum kl 00	RA (2000)	Dekl (2000)	Stjärnbild	Avst. Jorden	Avst. Solen	Elong.	Magni-tud	Uppgång	Kulm. i syd	Nedgång	Anmärkningar
Feb 11	0h25,6m	-12°37'	Cetus	1,447	0,953	41°	8,1	10.17	14.55	19.33	4°SO om ι Cet
Feb 16	0h35,1m	- 9°35'	Cetus	1,377	0,868	39°	7,6	09.45	14.45	19.45	4°Ö om ι Cet
Feb 21	0h45,1m	- 6°13'	Cetus	1,302	0,785	37°	7,0	09.13	14.35	19.58	7°NO om ι Cet
Feb 26	0h55,4m	- 2°26'	Cetus	1,220	0,706	35°	6,4	08.38	14.26	20.13	
Mar 1	1h01,5m	+ 0°04'	Cetus	1,168	0,662	35°	6,0	08.16	14.20	20.24	
Mar 6	1h11,4m	+ 4°40'	Pisces	1,076	0,596	33°	5,4	07.36	14.10	20.45	4°SO om ϵ Psc
Mar 11	1h20,1m	+ 9°52'	Pisces	0,979	0,545	32°	4,8	06.50	13.59	21.09	5°NO om ϵ Psc
Mar 16	1h26,1m	+15°42'	Pisces	0,880	0,515	31°	4,3	05.52	13.46	21.39	1°V om η Psc
Mar 21	1h27,8m	+22°03'	Pisces	0,783	0,513	31°	4,1	04.37	13.28	22.19	6°V om β Ari
Mar 26	1h23,7m	+28°46'	Pisces	0,694	0,537	31°	4,0	02.38	13.04	23.30	6°V om α Tri
Apr 1	1h09,6m	+37°01'	Andromeda	0,603	0,596	33°	4,2	-	13.30	-	1°N om β And
Apr 6	0h48,4m	+44°01'	Andromeda	0,540	0,663	38°	4,4	-	12.49	-	3°N om M 31
Apr 11	0h15,9m	+50°53'	Cassiopeia	0,490	0,738	45°	4,6	-	11.57	-	7°SV om α Cas
Apr 16	23h26,6m	+57°15'	Cassiopeia	0,452	0,819	53°	4,9	-	10.49	-	6°V om β Cas
Apr 21	22h12,9m	+62°06'	Cepheus	0,425	0,902	64°	5,2	-	09.15	-	6°Ö om α Cep
Apr 26	20h35,2m	+63°43'	Cepheus	0,410	0,987	76°	5,5	-	07.18	-	2°NV om ϵ Cep
Maj 1	18h57,9m	+60°56'	Draco	0,408	1,072	88°	5,9	-	05.22	-	7°S om δ Dra
Maj 6	17h45,0m	+54°47'	Draco	0,421	1,157	100°	6,3	-	03.49	-	4°NV om γ Dra
Maj 11	16h56,7m	+47°11'	Hercules	0,447	1,241	111°	6,7	-	02.41	-	6°Ö om τ Her

Astronomiskt smått och gott

Månen ockulterar Jupiter den 23 februari kl 3.35–4.26. Passa på att observera den! Nästa Jupiter-ockultation i Norrköping, en nära nog strykande, inträffar inte förrän i gryningen den 15 juli 2012.

Delta Scorpii brukar vanligen lysa med magnitud 2,3. I juli 2000 började stjärnan variera i ljusstyrka och blev så ljus som 1,8. I månadsskiftet januari/februari i år hade den blivit ännu ljusare – observatörer skattade den på 1,7 eller 1,6.

Nova Ophiuchi 2002 upptäcktes av japanerna Katsumi Haseda och Yuji Nakamura på fotografier tagna den 24 januari. Novan var då av magnitud 9. Position: RA 17h37m35s, dekl -16°23'23" (2000.0).

Asteroiden 2001 YB5 upptäcktes den 27 december förra året av NEAT-teamet (Near-Earth Asteroid Tracking). I början av januari passerade asteroiden endast 830 000 kilometer från Jorden, alltså det dubbla månavståndet.

Glöm inte att betala din medlemsavgift i tid så missar du inget nummer av Astro!

Adress till NAK: c/o Håkan Norén, S:t Persgatan 41, 602 33 Norrköping, e-post: haakan.noreen@telia.com. Adressändringar till Sven Mårdh, Rambogatan 71, 603 71 Norrköping, e-post: sven.mardh@telia.com. Styrelse: **ordförande:** Håkan Norén (tel 011-160906), **kassör/redaktör** för Amatörastronomen: Sven Mårdh (011-14 6875), **webmaster** för hemsidan: Olle Eriksson (0457-10231), e-post: mail@olle-eriksson.com, **ledamöter:** Jörgen Andersson, Carl-Olow Larsson (0122-13712), Anders Wettergren (011-17 1976). **Revisorer:** Tim Sundström (016-13 16 37), och Haldo Vedin (011-17 3687). NAK:s hemsida hittar du på <http://hem.passagen.se/nrkastro/index.htm>